

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hátszóhoz átvéve:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Beosztás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszafelé nem
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nem téves adat Barkóczyról. Lapunk vasárnapi számában résaletesen megírtuk Barkóczy jellemzésére azt a tényt, hogy huszonnyolc esztendővel ezelőtt, mikor ő még kezdő tisztviselő volt a kultuszminisztériumban, a Tisza—Pauler-féle zsidók és keresztények között kötendő házassági javaslat ellen szavazott a főrendiházban, bár szelid nyomással megpróbálták visszatartani e szavazástól.

A *Nagyvárad* *Napló* tegnapi számában kétségbe vonja ezt a tényt és pedig azon az alapon, hogy Barkóczy neve nincs a főrendek jegyzékében s így 1894-ben nem szavazhatott a polgári házassági javaslat ellen.

Ezt nem is állította senki. Világosabban nem lehetett volna körülírni a dolgot, mint az a mi cikkünkben volt, ahol *expressis verbis* ki volt fejezve, hogy *huszonnyolc év előtt a Tisza—Pauler-féle javaslat ellen szavazott.*

Akkor igenis benne volt Barkóczy neve a főrendek jegyzékében. A Tisza—Pauler-féle javaslat 1884-ben bukott meg s éppen e bukás fölött való bosszúságában határozta el magát Tisza Kálmán a főrendiház reformálására, ami 1885-ben történt, amikor Barkóczy kimaradt a főrendek jegyzékéből, mert nincs annyi vagyora, hogy 6000 korona egyenes állami adót fizetne utána.

Azelőtt igenis benne volt. A Barkóczy-család a XV. század óta előkelő szerepet játszott Magyarországon történetében, egyik ága grófi, másik bárói méltóságra emelkedett. Egyik sarja kurucvezér volt, másik pedig az ország hercegprimási székébe jutott.

Ezt ugyan magától is tudhatta volna a Nagyvárad *Napló* cikkírója s akkor elkerülhette volna ezt a — felnőttek oktatását.

Az osztrák kereskedők a magyar perrendtartás ellen. Már több ízben jeleztük azon mozgalmakat, melyek az osztrák kereskedők körében az új magyar perrendtartás ellen irányulnak. Legutóbb a reichenbergi kereskedelmi és iparkamara hívott össze e tárgyban értekezletet, melyben a nagy számban megjelent kereskedőket és iparosokat Neustadt Artur dr ügyvéd látta el jó tanácsokkal arra nézve, hogy miként kerülhetik el a magyar perrendtartás veszedelmeit.

Előadó szerint erre két mód van. Az egyik az, hogy az osztrák szállítók, ha csak lehet, igyekezzenek magyarországi vevőiktől az árutartozás fedezésére oly váltókat venni, melyek Ausztriában fizetendők. Oly esetekben pedig, midőn adós váltót adni nem bajlandó, a magyarországi árutartozók behajtásával egy Magyarországon települt s bizalmat érdemlő kereskedőt kell megbízni s ezt a megbízást az adósnak kiszolgáltatandó fakturára is rá kell vezetni. Természetesen az inkasszó-

val megbízandó cégnek jutalék jár, ezt tehát a vételárba vevő terhére be kell számítani. A jó tanácsokat osztogató osztrák ügyvéd beszéde folyamán még azt a valótianságot is kiemelte, hogy a legnagyobb elővigyázatosságra annál inkább szükség van, mert a magyar kereskedők körében az a vélemény van elterjedve, hogy az új perrendtartás életbeléptetése után az osztrák gyárosokat és kereskedőket a magyar adósok könnyű szerrel képesek lesznek kiájtítani.

Új törvény a koronaérték kötelező használatáról.

A képviselőház két héttel ezelőtt letergályta és elfogadta az egyes pénzforgalmi eszközök szaporításáról szóló törvényjavaslatot, mely tizenöt millió korona kétkoronás és az 1892. t. c. 14. §. alapján vert 60 millió korona egykoronás ezüst érmen felül további harminc millió korona egykoronás veretéséről intézkedik.

Fontos intézkedést tartalmaz a törvényjavaslat 7. szakasza, mely így hangzik:

A magyar szent korona országainak egész területén a kereskedők és iparosok a közönséggel szemben csak a koronaértékben való számításat használják.

Tilos ennél fogva más mint a koronaértékben való számítás használata ajánlatokban, számlákban, jegyzékekben számadásokban, árjegyzékekben, hirdetésekben és a nyilvánosságnak szánt egyéb közleményekben, továbbá kirakatokban, üzlethelyiségekben, kiállításokon, vásárokon és hasonló alkalmakon.

Aki a tilalom ellen vét, kihágást követ el és az illetékes kir. járásbíróság által 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Abból a célból, hogy a koronaértékben való számítás most már teljesen meghonosodjék, szüksége mutatkozik annak, hogy a kereskedők és iparosok a közönséggel való üzleti forgalomban a koronaértékben való számítás használatára köteleztessenek és hogy más, mint a koronaértékben való számítás használata eltiltassék. Ezt célozza a törvényjavaslat 7. §-a, mellyel azonos rendelkezések a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban már 1908. év óta érvényben vannak.

A kétkoronások 835-ezredrész ezüstöt és 165 ezredrész rezet tartalmazó ötvözetből fognak veretni. Egy kilogram ötvözött ezüstből 100 darab kétkoronást ver-

nek, úgy hogy egy darab kétkoronás súlya 10 gram lesz.

A kétkoronások képlapjára 5 felsége mellképe jó az 1892. évi XVII. törvény-cikk 5. §-ában foglalt körirattal, a hátlapra lebegő angyalok által tartatva a magyar korona, a korona alá koszoruba foglalva az értékjelzés: »2 korona« és a veretés évszáma.

A kétkoronások karimája sima és rajta mélyített betűkkel e szavak lesznek: »Bizalmam az ősi erényben.«

A kétkoronások átmérője 27 milliméter lesz.

A miniszterelnök Bécsben.

A magyar miniszterelnök Bécsben tárgyalásokat folytat az osztrák politikai, parlamenti és katonai tényezők csaknem minden kiválóságával.

Tekintettel a tárgyalások nagy anyagára, valószínű, hogy a magyar kormány egész héten át el lesz foglalva a bécsi tanácskozásokkal és csak a jövő két elején lesz abban a kelyzetben, hogy a parlamentben a tárgyalások eredményéről nyilatkozhasson.

Epp úgy feltehető, hogy a miniszterelnök Budapestre érkezése után még egy ízben alkalmat fog keresni arra, hogy az ellenzéki pártok vezéréivel a nyújtható engedmények maximumáról eszmecsere folytasson.

A képviselőház szerdai ülésén tehát a tanácskozásokat szombatig esetleg a jövő hét kedd vagy szerdájáig el fogják napolni.

Bécs, február 6.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök most már ismeri úgy az osztrák kormánynak, mint a közös hadügyminiszternek álláspontját és ismertette velük is Hazai honvédelmi miniszterrel együtt a magyar kormány álláspontját.

Ami eltérés a két álláspont között van, azt a holnapi — esetleg az egész héten át tartó — tanácskozások vannak hivatva eloszlatni.

Ha a külön-külön való tárgyalások eredményre nem vezetnek, tervbe van véve egy együttes konferencia, melyen a két miniszterelnök, a két honvédelmi miniszter és a hadügyminiszter vesznek majd részt.

Az osztrák kormánytól sugalmazott bécsi lapok a magyar követeléseknek leginkább két pontját mondják teljesíthetetleneknek. Az egyik a *póttartalék* behívásának joga, a másik az új büntető perrendtartásból s a német nyelv-

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébrés“ Első nagyvárad
 temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz.
 a. épült házába, (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu
 pártfogását és támogatását új otthonában is
 kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

szolgálati nyelv ként való elismerésének kiküszöbölése.

E két pontban az osztrák kormány nem akar engedni, míg a többi pontokban már a tegnapi tanácskozás is lényeges közeledést hozott.

Khuen a trónörökösnel.

Bécs, február 6.

Ma délelőtt állítólag budapesti forrásból itt az a hír terjedt el, hogy Khuen jelenlegi bécsi tartózkodása alatt Ferenc Ferdinánd trónörökös-höz is kihallgatásra fog menni. A hírt még nem erősítették meg.

A bán a miniszterelnöknél.

Bécs, február 6.

Délelőtt 11 órakor Cuvaj horvát bán látogatta meg a miniszterelnököt. A bán, a mikor megtudta, hogy a magyar miniszterelnök hosszabb ideig Bécsben marad, feljött Zágrábból az osztrák fővárosba, hogy több horvát ügyet, köztük esetleg a választások kiírását is megbeszélje a miniszterelnökkel.

Bécsben az osztrák kormány még nem döntött az ellenzéki pártok követeléseiről. Az eredmény néhány nap múlva várható. Hír szerint Apponyi követeléseit kettő kivétellel teljesíthetők.

Budapest, február 6.

Hédervárynak Kossuth Ferencel való tárgyalása után egy előkelő ellenzéki vezér a következőket mondta Hédervárynak:

— Csak azután kegyelmes uram a Justh-párttal is megállapodásra tudjon jutni, mert ellenkező esetben ha az obstrukciót le akarod törni, ezt nem helyeselhetjük.

Ugyancsak a Kossuth Ferencel való tárgyalásról jelentik, hogy a tárgyalás alkalmával Kossuth így szólt Héderváryhoz:

— Es mi lesz akkor, ha Bécsben elháríthatatlan akadályokat gördítenek a béke elé?

— Akkor lemondok és visszavonulok — felelte a miniszterelnök.

A februári városi közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön tartja február havi közgyűlését Nagyváradi város törvényhatósága.

A kitűzött ügydarabok között van néhány fontosabb dolog s azért előreláthatólag a tárgysorozatba felvett 40 ügyet két délután tárgyalja a törvényhatóság.

Erdekesebb ügyek közül említést érdemel a felsőbb ipariskola létesítése tárgyában küldött miniszteri leirat, amely reményt nyújt arra, hogy Nagyváradi régi óhaja teljesül s rövid időn belül megkapjuk a felső ipariskolát.

A Páris patak rendezésének ügye már teljesen elő van készítve, sőt már vállalkozó is van a munkálatokra, azonban egy pár telektulajdonossal nem sikerült a békés megegyezés s így a közgyűlés a kisajátítási eljárás megindítására kér engedélyt a minisztertől.

Ezuttal határoz a közgyűlés a felett, hogy a Melocco cégnek az új vízműnél felszámított 100.000 korona követelését kifizesse-e, vagy peres utra bocsássa az állítólagos jogtalan követelést.

Egyik érdekes tárgya lesz a közgyűlésnek a tanács azon javaslata, hogy az olasz polgári fiúiskola új osztálya részére az elemi iskolai igazgató lakását alakítsák át, továbbá a régi községi elemi iskolát egészben az állam kezébe adja át.

Sorra kerül dr. Adorján Emil felebbezése a múlt közgyűlés azon határozata ellen, hogy a tanács 3 hónap alatt javaslatot terjeszzen be a tisztviselők általános fizetésrendezése ügyében.

Tárgyalásra kerül továbbá a lóhus mézár-szék engedélyezésének ügye és Lányi Antal aviatikus segély iránti kérelme.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése. 2. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata a Nagyváradi felállítandó felső ipari szakiskola ügyé-

ben. 3. A tanács javaslata Szatmármegye közönségének az elhagyottá nyilvánított 7 éven felüli gyermekek gondozási költségeinek viselése tárgyában m. kir. belügyminiszterhez intézett feliratra. 4. Szepesvármegye törvényhatósági bizottsága a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez a tanítói fizetések javítása tárgyában intézett feliratát megküldi. 5. Az állami tisztviselők orsz. egyesületének pancsovai fiókja által az állami tisztviselők drágasági és családi pótléka engedélyezése tárgyában a m. kir. kormányhoz intézett felirata. 6. A tanács előterjesztése a m. kir. belügyminiszter által az ürszék és pecegödör tisztítási szabályrendelete tárgyában. 7. A tanács előterjesztése a Páris patak beboltozása tárgyában hozott törvényhatósági határozat alapján a kisajátítási jog engedélyezése iránt. 8. A tanács előterjesztése Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság által a vízműtelep kibővítési munkálatainál felmerült többlet munkálatok és felszámítások kiutalása iránt beadott kérvényére. 9. A tanács előterjesztése az olasz községi polgári fiúiskola fejlesztése folytán szükséges ideiglenes tanterem felállítása, annak végleges elhelyezése és az olasz Széles-utcai községi elemi iskola államosítása iránt. 10. Dr. Váradi Odön és társai törvényhatósági tagok indítványa több városi tisztviselő részére személyes pótlék engedélyezése iránt. 11. A tanács előterjesztése dr. Adorján Emil törvényhatósági tag által a tisztviselők fizetésrendezése tárgyában hozott törvényhatósági bizottsági határozat ellen beadott felebbezésre. 12. A tanács előterjesztése lóhúsvágóhid és a lóhús mézár-szék felállítása tárgyában. 13. A tanács Lányi Antal aviatikus segély iránti kérvényét betereszti. 14. A tanács előterjesztése a méz-homok téglá használati tárgyában beadott interpellációra. 15. A tanács előterjesztése a Bihar megyei gazdasági egyesület tulajdonát képező Erzsébet-liget és fiúiskola megvétele tárgyában. (II-od ízben van kitűzve.) 16—25. Köztérvelési ügyek. 26. A tanács előterjesztése a Magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete támogatása tárgyában. 27. A tanács előterjesztése a lakás és élelmezési bizottság megalakítása tárgyában. 28. Köztérvelési ügy. 29. A tanács Helyi Lászlóval a könyvmai munkákra megkötött szerződést jóváhagyás végett betereszti. 30. A tanács a csendőr-

„TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A titok.

— Franciából. —

Kis Line, kis ostoba jószág, nyisd ki a szemedet s lásd meg azt a belső tüzet, mely a lelkeket mozgatja!

Hallgasd meg azt, a mi egész nap kopog, kopog a házban, a konyhában, a lépcsőn, a padon és lent az utca kövezetén. Sőt a kertnek esőtelen nyártól felszáradt utjain is, a zöldségek között. Melyik az a láthatatlan kalapács, amely ellátja a napi munkát, melyik az az inga, amely a házi jólétnek perceit intézi s hol lüktet az otthon nagy szíve?

Nézd, nézd ki megy ott, azza, a bizonytalan és mégis gyors járással, az a keskeny alak, ki az, a ki belefogózik a karfába járásközben? Pan, pan, pan, pan! Ismered. Mindig is ismered, a nagyanyád az, nem lep meg, hogy ilyen, mert csak ilyennek láttad születésed óta. Te, a ki rendszeren olyan kíváncsi vagy, egy cseppet sem érdeklődöl az iránt, hogyan szerezte magának ezt a nyomorékságot? Ezt a falábat, amelynek alsó, kerek része ki-kivillan a fekete szoknya alól?

Rendszerint a veteránok sebe szokott ez lenni, azoké, a kik győztes vagy vesztes csatából jönnek vissza az otthonba s nem a család-anyáké. Hát vajjon ez a karcsu, fekete-ruhás asszonyalak, a kit mindenki tisztel, de mindenki feláldoz, a kit a nagyapa zsarnoksága és a papa önzése lenyűgöz, kinasznál, a kinek nincs szava a veszekedésben, s a ki megadásal hajt fejet minden szemrehányás előtt, vaj-

jon ez a karcsu, fekete-ruhás asszonyalak hősnő volna?

Kérdezd ki őt, kíváncsi kis leány, kérdezd meg tőle a titkát.

— Nagymama?

A filegoriában vannak. A gyors és ügyes ujjak megállnak egy pillanatra munkaközben. Line elvette a macskától a gombolyagot a mivel játszott s zavartan forgatja azt a kezei között.

— Nagymama?!

Nagymama meglepetve néz fel a gyermekre. Az unokája eddig nem kényeztette el: tisztelettel, de közönnyel szólt hozzá. És most először életében, saját jószántából maradt mellette s megengedte, hogy a többiek nélküle menjenek a sétára.

— Mit akarsz tudni, gyermekem?

— Azt szeretném tudni nagymama, miért van neked falábad? Háboruban voltál?

— Nem Line. De ennek a története nem a te korodhoz való.

— Mond csak tovább, nagymama. En őregebb vagyok, mint gondolnád.

A rancos öreg kéz ifju homlokra simul. A semmit nem tudó szemek és a tulsokat látott szemek egy hosszú, értelmes tekintet váltanak együtt.

— Az én történetem egy cseppet sem regényes, kis lány. Nem háboruban lötték el a lábamat, sőt még véletlen szerencsétlenség sem ért.

— Hanem?

— A betegség. A térdemea egy daganat. Egy napon az orvosok kijelentették, hogy amputálni kell.

— Nagymama, én inkább a halált választottam volna helyedem!

— En is.

— Hát akkor miért engedted meg?

Az öreg asszony magához huzta a gyermeket s megsimogatta a selyem haját.

— Mert, Line, az ember nemcsak saját magáért él. A saját idejében meghalni az embernek fényűzés és sokszor rosszabb ennél — dezertálás. Négy gyermekünk maradt s azoknak biztosítani kellett a sorsát. Szükség volt reám.

— Elaltattak?

— Nem. Nem engedtem. Ha van fájdalom, az azért van, mer. Isten megengedi, hogy legyen. Aztán meg félttem, — a gyermekek miatt — hogy nem ébredek fel.

— Hát akkor így vágta le a lábadat, nyitott szemekkel, ébren?

Az öreg arc halálsápadt lett. Mintha visszamenő láz gyötörné az emlékre.

— Előbb magamhoz vettem az Ur testét, aztán közben imádkoztam. A gyengeség csak azután jött. Atyád fogta a kezemet és egyszer elájult, a szegény fiu!

Line is közel van az ájuláshoz. Elképzeli a kés élet a husban, a fűrészt az élő csontokon. De visszatartja belső remegését s tüzből égő arccal, rekedt hangon szól:

— Nagymama, hát akkor nem a szabadság és nem az igazság a legszebb a világon?

— Nem, a kötelesség a legszebb — felel az öreg, hívó asszony megadással.

Es Line, ha talán nem is hisz neki, magánkívül a lelkesedéstől térdel le előtte a földre s tüde ajkait hosszan ráforrasztja a száraz, rancos, öreg kézre...

altiszi iskola építésére a vállalkozókkal megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 31. A tanács a III. ik vashíd építésére kötött vállalati szerződést jóváhagyás végett beterjeszti. 32. A tanács javaslata a Sztaroveszky gyermekkórház szervezett sebész főorvosi állás illetményeinek megállapítása iránt. 33. A tanács a Moskovits Adolf alapítványáról szóló alapító oklevelet elfogadás végett beterjeszti. 34. A tanács előterjesztése Klein Géza és Klein Odön által a Bazár bérház átalakítása iránti kérelme tárgyában hozott tanácsi határozat ellen beadott fellebbezésre. 35-36. Fizetési előleg kérelem. 36-38. Szabadság idő iránti kérelem. 39. Tiszti főorvos dr. Polák Emil orvostudori oklevelét meghirdetés végett beterjeszti. 40. A törvényhatósági m. kir. állatorvos Pofok György állatorvosi oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Nagyvárad, 1912. február 3.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

A vámpolitikai központ dolgában a kereskedelmi és iparkamarák már régebben mozgalmat indítottak. A központnak az képezni feladatát, hogy a kereskedelmi szerződések kötése és a vámtarifák megalkotása ügyében a hazai kereskedők és iparosok is hallgassák szavukat s ezek közóhajtása érvényesíthessék. A mozgalomba bevonták a kamarák a kereskedelem és ipar országos jellegű érdekképviseletét is. Az új érdekképviselet létesítése ügyében február elején a budapesti kereskedelmi és iparkamarában szervező gyűlést tartanak. Az új intézményt a magyar korona országainak kereskedelmi és iparkamarai, továbbá a magyar gyáriparosok országos szövetsége, az Országos iparegyesület és az Országos magyar kereskedelmi egyesülés alkotják. Kivülük más kereskedelmi és ipari érdekképviseletek bevonhatók. A központ székhelye Budapest, munkaköre kizárólag kül-államokkal kötendő kereskedelmi és vámszerződések előkészítésére terjed ki. Feladata az adatgyűjtés, nyilvántartás, kezdeményezés, szaktanácskozás, egyeztetések megkísérlése, együttes állásfoglalás közös véleménykidolgozás, közérdekű publikációk kiadása vámpolitikai ügyekben.

Tüntető horvátok. A horvát képviselők nagy demonstrációra készülnek a bán és a magyar kormány ellen. Elhatározták, hogy ülést fognak tartani a feloszlatott tábortan és követelni fogják, hogy a feloszlató kéziratot olvassák fel, miután a hivatalos lapban való közlést nem tartják jogerősnek.

Legujabb báli cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.

UJDONSÁGOK.

* **Vetítőest a Katholikus Körben.** A nagyszámu intelligens közönség a tegnapi vetítőest alkalmával ismét szüntől megöltötte a Katholikus Kör nagytermét. Ez alkalommal dr. Sztancsics Arpád kir. ügyész tartott minden ízében érdekes és élvezetes előadást, amelynek során saját maga készítette szebbnél-szebb tiszta, éles képeket mutatott be. Az előadás főtárgya a *Riviera* volt, ezenkívül azonban Európa más nevezetes helyeiről is mutatott be eredeti, megkapó felvételeket. London, a Földközi tenger szép vidékei, Gibraltár, Spanyolországból az Alhambra, Észak-Afrikából Algír, Tunisz, azután Konstantinápoly gyönyörű, jellemző képekben jelentek meg a fehér vásznon, majd pedig Riviera következett. A francia és olasz Riviera elragadóan szép vidékében gyönyörködhetek a jelenlevők. Végül Olaszország néhány városából és Rómából mutatott be képeket. A szép előadást élénk figyelemmel és meleg érdeklődéssel hallgatták a jelenlevők, akik az előadást lelkesen megtapsolták. — Legközelebb *Báthory* Ferenc kereskedelmi iskolai tanár fog előadást tartani, melynek címe: *A lapp földön keresztül.*

* **Mibe került a nyári szinkör?** A nyári szinkör építése még mindég kísért a városházán. A belügyminiszter, tegnap érkezett leiratában jóváhagyja a közgyűlés azon határozatát, hogy a végleges leszámolásig Reisinger József építőnek 28000 koronát fizessen ki a város törzsvagyonalapból. Nem tesz kifogást továbbá az ellen sem a miniszter, hogy a nyári szinkör építési és berendezési költségei 114521 K 30 fillérben számoltattak el.

* **Vizvezetékét kérnek.** Rady Péter és társai fűtőházi munkásoknak Nagyvárad városa engedélyt adott, hogy a biharpüspöki ut mellett, szemben a Kertvárossal levő telkeket házhelyekül parcellázzák. A házak jó része már fel is épült. A háztulajdonosok most vizet kérnek a várostól. Felemlítik, hogy házaik után tekintélyes összegű adót fizetnek. A vízvezeték főcső fölük alig 60 méterre van lefektetve; ők készséggel megfizetik nemcsak a szabályszerű vízdíjat, hanem készek a 60 méter csővezeték összes költségeit is viselni, csak egészséges vizet kapjanak Nagyvárad városától.

* **A városi árvaház választmányának ülése.** Nagyvárad város árvaházának igazgató választmányja hétfőn, február 12-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **A tisztviselők lakbérosztálya.** Mint említettük, a Nagyváradon lakó állami és megyei tisztviselők akciót indítottak, hogy Nagyvárad a III. lakbérosztályból a II. lakbérosztályba soroztassék, mert még így sem lesz lakbérük az itteni lakbérviszonyoknak megfelelő. Értekezletükön elhatározták, hogy felirattal fordulnak sérelmeik orvoslása végett a pénzügyminiszterhez. Dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, dr. Medvigy Gábor, Rimánóczy Kálmán és dr. Tóth Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok sürgős indítványt terjesztettek Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben indítványozták, hogy a város irjon fel a pénzügyminisz-

terhez s kérje, hogy Nagyvárad a III. lakbérosztályból a II. lakbérosztályba soroztassék. Felemlítik az állami és megyei tisztviselők mozgalmát és az értekezlet határozatát. A tisztviselők felterjesztésükben találó érvekkel támogatják kérésüket s azok az érvek megteleznek a valóságnak. Ezért Nagyváradnak is támogatni kell a tisztviselők törekvését, amely annál méltányosabb, mert a katonatisztek és a vasutasok magasabb lakbért kapnak. Dacára, hogy Nagyváradon a lakberek 60—70 százalékkal emelkedtek, az állami és megyei tisztviselők lakbérét nemhogy emelték volna, hanem 1898-ban a II. osztályból a III-ikba sorozták. Kérik továbbá az indítványozók, hogy már a csütörtöki közgyűlésen tárgyalják az indítványt.

* **A méhkereki vasuti ut.** Méhkerek községétől a nagyszalonta—sarkadi utig vezető ugynevezett vasuti ut kiépítését a kereskedelmi miniszter engedélyezte. Az ut közigazgatási bejárását a miniszter február 27-re tüzte ki s annak vezetésével Holczner Gyula műszaki tanácsost bízta meg.

* **Kinevezés.** A miniszterelnök *Beöthy* Andor miniszteri fogalmazó gyakornokká nevezte ki. *Beöthy* Andor *Beöthy* László kereskedelmi miniszternek a legidősebb fia, aki középiskoláit a nagyváradai premontrai főgimnáziumban végezte.

* **Árvízveszély fenyeget.** A hétfői óriási havazás majdnem az egész országra kiterjedt. Kora reggeltől késő estig szünet nélkül hullottak a hópelyhek s néhol, különösen a hegyesebb vidékeken egy méternél magasabb hóréteg borítja a földet. Tegnap délelőt Nagyváradon hirtelen megváltozott az idő s a havazást eső váltotta fel. A villamoskocsik, míg a havat el nem takarították, csak sok nehézséggel tudtak közlekedni. Általában az eső által összevert hó nagyon megnehezítette a közlekedést. Ugyilátszik, a Körözs felső vidékén nem volt eső s nem következett még be az olvadás, mert bár kissé emelkedett a Körözs vizsine, de még korántsem oly nagy az áradás, amilyenre ellehetünk készülvé. Különben az egész országot árvízveszedelem fenyegeti, ha a rengeteg hótömeg gyorsan olvadásnak indul.

* **A vámosok fizetése.** A vármegyei hid és utvámosok kezelői tegnap a drágánfalvi vámoskezelővel élőkön, kérvényt intéztek a vármegyéhez, hogy fizetésüket emeljék fel. A vámosok fizetése már évek óta egyállapotban van s ma a régi fizetés egyáltalán nem felel meg a megélhetési viszonyoknak. A vámosok 40 korona fizetésjavítást kérnek.

* **A járdák takarítása.** A tegnapielőtti nagy havazás után azt a tapasztalatot szereztük, hogy első sorban Nagyvárad városát kellene elmarasztalni, ha a hó eltakarítását szigorúan venné a hatóság. A háztulajdonosok nagy része elég gyorsan igyekezett a járdákról a havat eltakarítani, de a városi épületek egy részénél még délfelé is bokáig gázolt a közönség a hóban, az utcai átjárók tisztításával pedig egyáltalán nem gondolt senki. Tapasztaltuk továbbá azt is, hogy egyes háztulajdonosokkal szemben a hatóság egyáltalán nem mer fellépni s nem szorítja őket a járdák eltakarítására.

**A legszebb
estélyi és báli cipők**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárok.
Telefon 687.**

* **Az élesdi új mészköbánya.** *Obrincsek* Ernő élesdi lakos Élesden nagyobb-szabású mészköbányát akart létesíteni. A bánya létesítéséhez szükséges engedély kiadását az élesdi főszolgabíró megtagadta. Obrincsek a főszolgabírói intézkedés ellen felebbezést jelentett be, azonban az alispán a felebbezést is elutasította. Az elutasított vállalkozó tegnap az alispán intézkedése ellen is felebbezést jelentett be.

* **Leforrázott szerelmes.** A mentők tegnap egy jajgató, boldogtalan embert szállítottak a kórházba. Dorányi Antal napszámos az illető, aki reménytelenül szerelmes volt Tóth Julianna nevű kedves arcú, de szivtelen nőbe. A leánynak kellemetlen volt Dorányi folytonos szerelmi nyafogása és energikusan kiadta utját a busz szerelmesnek. Tegnap azonban dülöngésként a kettőjük ügye. Dorányi ugyanis egy kis bátorságot szedve magába a sarki kocsmában, nagyon követelőzve lépett föl Tóth Juliannával szemben. S mivel ez a férfit nem tudta másképp elzavarni lakásukból, lekapta a tüzhelyről a forróvizet fazékat és nyaka közé zudította a heves udvarlónak. Az ilyenformán forróvízzel lehűtött szerelmes jajgatva menekült ideálja közeléből, ki ellen a rendőrség megindította az eljárást s ha beigazolódik, hogy tényleg így történt a dolog, akkor a leánynak nem lehet bántódása miatta.

* **Bolti tűz.** Mostanában nap mint nap kigyul egy-egy szerény berendezésű boltocska. És legtöbbször a boltban elhelyezett rozoga, lyukas oldalú kályhák az okai ezeknek az apró és gyakori tüzeknek. Tegnap este 9 órakor *Reich* Ignác Arany János utcai fűszerüzletében támadt ilyen tűz, melyet rolobetörés s egypár üveg törés után sikerült eloltani a fellármázott tűzörségnek. A kár még nincs megállapítva.

* **Az első elejtett medve.** Pár nappal ezelőtt megemlékeztünk arról az izgalmas medvevadászatról, mely a lankási erdőben folyt le és amely csaknem áldozatul követelte *Stecher* Ferenc életét. *Stecher* akkor veszedelmes helyzetéből *Ertsey* Zsigmond mentette meg, aki a dühös medvét fegyverével megsebezte. A medve akkor elmenekült, azonban súlyos sebeit nem hordhatta sokáig. Tegnap a lankai erdőben a favágók tényleg megtalálták a medvét. A medve óriási termetű állat. Valószínűleg az éhség vitte rá a támadásra, mert tulságosan le volt soványodva. Az elejtett vadat *Ertsey* Zsigmondnak adták át.

* **A kamara értesítése.** A kereskedelmi m. kir. miniszterium kebelében fenálló m. kir. szabadalmi hivatal 1660—1911. sz. a megküldött kamarabírák azoknak alapján szabadalmi ügyvivőknek a névjegyzékét, akik egyúttal a védjegyeknek a japán császársági szabadalmi hivatalnál történő bejegyzése körüli teendőket is díjazás mellett elvállalni szokták. Mivel egyes hazai termelők és kereskedők a japán kivitelben érdekelve vannak, tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy a szabadalmi ügyvivők névjegyzékét a kamarai hivatalos órák alatt d. e. 8 tól d. u. 2 óráig megtekinthetik. Nagyvárad, 1912. február hó 3. Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **A nagyváradai vajda.** Ezt a büszke címet viseli a velencei sorompó mellett keletkezett füstös cigánytelep nem kevésbé füstös népének feje és vezetője. Olyan szaporán emelkedtek a rét szélén ezek a putrik az újabb időben, hogy már a telep szót sértőnek veszik és cigány negyed elnevezésre tartanak igényt, jóllehet építési engedélyről vagy stýlról még szó sincs náluk. Patriarchai tekintéllyel uralkodott eddig a zabolátlan népség felett a vajda. A cigány ugyanis nem a polgármes-

ternek, hanem a vajdának engedelmessékedik. *Hamza* József ruházták a cigányok a vajda tisztet, melyet ez hosszú évek óta korrektil gyakorolt. Mivel azonban a város rendes fizetést, de nem valami fejedelmi apanaszt is ad neki, azért az idén trónkövetelő támadt *Hamza* ellen a *Lakatos* családból. Vasárnap volt a zajos választás, melyen fáraó népe két pártra szakadva, olyan alkotmányos csatát vívott, mintha legalább is a köztársasági elnök székét töltötték volna be. Zászlók lobogtak és vig zeneszó mellett kísérték *Hamzát* s városházára, mert a régi vajda lett az új vajda és a pretendens kísérlete nem sikerült.

* **A bélfenyéri ut.** Bélfenyér községe a községben keresztül vezető utat kiakarja építeni, azonban nincs hozzá megfelelő anyagi ereje. A képviselőtestület tegnap állami támogatás kieszakölése végett kérelmet adott be a vármegyéhez. A vicinális utak mérnöke *Székelly* Sándor a kérelmet kedvező véleménynyel terjesztette fel a törvényhatósághoz.

* **Az érkeserői számadás.** Erkeserői községének még 1908 óta tegnapig elintézetlen volt a házipénztári számadása. Mikor az előjáróság elkészítette, a felülvizsgálat alkalmával hol itt, hol ott tettek valami kifogást ellene. Ugy hogy a számadás már négy éve vándorol egyik fórumról a másikra. Végre tegnap teljesen kifogástalanul érkezett le az ügy az alispánhoz jóváhagyás végett.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadás most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legalkalmassabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyverei rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporárúda. Telefon 269. — **Tanoncz** felvétetik.

x **Szép** imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő** Arthur könyv- és papírkereskedésének. Pally Lexikon teljes 18 kötetben olesón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x **Trieszti kávépiac Nagyváradon.** A kávé olcsóbb lett! Aszódi Kossuth-utcai kereskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és legolcsóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ara 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év február havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry Sándorné** házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Vas és rézbutor

GYÁRI TAKTÁRI

Székényág 3 matraccal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Leányvásár.
Csütörtök: Leányvásár.
Péntek: Leányvásár.
Szombat: Leányvásár.
Vasárnap d. u.: Hamlet, a dán királyfi este: Leányvásár.

A **Leányvásár sikere.** Nap-nap után zsufolt házak mellett kerül színre *Martos*, *Bródi* és *Jakobi* nagyhatású operettje, a **Leányvásár**. A színházjegyek legnagyobb része már az előadás előtti napon kelnek el. Ezek óta nem mutatkozott oly nagy érdeklődés operett iránt és valószínű, hogy nagyon gyorsan megéri a **Leányvásár** a huszonötödik jubileumi előadást. A **Leányvásár** a hét minden estéjén abban a kitűnő szereposztásban kerül színre, amelyben a bemutatókor oly zajos sikert aratott.

Vasárnap délután előreláthatóan őszinte meleg siker mellett *Shakespeare* világhírű *Hamletje* kerül előadásra kedvezményes helyárák mellett.

IRODALOM.

Az Élet 1912. február 4-iki füzete a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: A királyi palotától a sanatoriumig. *Kanizsay* Ferenc. — *Andrássy* történeti alakjai. *Pethő* Sándor. — A vitéz hajóskadét. — Új perspektíva *Izsóf* Alajos. Roppant nagy szerelem (*Regény*) *Kanizsay* Ferenc. — Alkonyodóban... *Orbán* Dezső. — Tiltott szerelem. (Költemény.) — Kár volt visszajönni. Erdődi Mihály. Aforizmák. — Hogyan gondoskodik Budapest a gyermekeiről? *Dolmány* József. — Altatómese a taludról. *Gergely* hegedős bucsuzója. (Költemények.) *Boros* Ferenc. — Panu. (Regény.) Aho—Kara. Hogy nem kell reklamirozni? *P. Abraham*. — Tehetetlen tehetségek hazája. *Lányi*. — Új obszervatórium. — *Széchenyi* István gróf élete. *Alexandros*. — *Mozgóképek*. — Szerkesztői üzenetek.

A **Vasárnapi Ujság** február 4-iki száma valóban pompás kiviteld képekben mutatja be *Bencsur* Gyula bajza-utcai műtermét, a híres brassói fekete templomot, *Biro* Lajos új darabjának előadását a Magyar Színházban, *Báthory* István lengyel király magyar vitézeinek emlékeit Litvániában, stb. Néhány kép Nagy Frigyes szül-tésének kétszázadik évfordulójára vonatkozik. Érdekes olvasni valóul kínálkoznak *Szemere* György regénye, *Kaffka* Margit és *Pásator* Árpád versei, *Lampérth* Géza novellája. Egy száz év előtti angol utazó utleírása Magyarországról, stb. Egyéb közlemények: *E. de Mar-*

zonne nálunk járt francia földrajztudós arckép, *Dineky Adorján* és *Makoldy József* cikkei s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre 5 korona. — Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szán).

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 10. Nemzetközi jelmezestély a Vigadóban.

Február 10. Postások bálja a Kereskedelmi Csarnok dísztermében.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélye.

Mérnökest. A Kereskedelmi Csarnok fényes termeibe beköltözött a jókedvű és örökké vidám Karneval és úgy látszik nem is akarja azt egyhamar elhagyni. A farsangi mulatságok egymásnak adják az ajtót és alig mulik el az egyik, már is ott van a nyomában a másik. Ma este ismét jókedvű vidámság színhelye lesz a Csarnok nagyterme. A mérnök és építészegylet nagyváradai osztálya tartja kabaréval egybekötött táncmulatságát amely az előjelekből ítélve a szezon egyik igazán jól sikerült mulatságai közé fog tartozni. A mérnökest kezdete este 9 órakor.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Kreisler és Dienzl.

— A csütörtöki hangverseny. —

A nagyvárad hangverseny-publikumra kiválóan nagy művészi esemény vár: csütörtökön este a Csarnok nagytermében megismerkedhetik a világ egyik legnagyobb hegedűművészeivel Fritz Kreisler-rel. Ma már köztudomású, hogy milyen kiváló alakja Kreisler a művészvilágnak s az sem ismeretlen dolog a nagyvárad közönség előtt, hogy ő a legfoglalkoztatottabb, legkeresettebb hangversenyzők egyike. Nagyvárad közönsége egész véletlenül, egy berlini koncert-igazgatóság különös kedvezéséből ismerheti meg Kreisler-t, akit most nemsokára esztendőig fog fájdalmasan nélkülözni a kontinens zenekedvelő közönsége, mert több éves amerikai turnára szerződött le. Nagyvárad hangversenyének egyik külön művészi szenzációja lesz, hogy itt játsza el először az Elgar Ede által neki írott új koncertszámot.

Kreisler-t itt Nagyváradon Dienzl Oszkár kíséri zongorán, akinek finom művészi játékát oly sokszor élvezte már a közönség.

Jegyek már csak korlátozott számban kaphatók Vidor Manó könyvkereskedésében.

TANÜGY.

»Népoktatás.« Tanügyi havi folyóirat. Szerkeszti: Dreisziger Ferenc tanítóképző tanár. Kalocsa, Haynald-utca 333. Előfizetése egész évre 3 korona. Tartalma: Dreisziger Ferenc: A tanítók sztrájkja. Páv Ferenc: Mi a nagyobb baj? Szűcs János: »Allamosítsunk.« Resli István: Szellemi tespedtség az iskolában. Sztára József: A természetrajzi oktatás módszere. Ifkovics Sándor: A gyermekrajz. Könyvismertetés. A püspöki kar új Rendtartása. Apró közlemények között a fővárosi tanügyi ujtásai, egy kis iskolatörténeti csevegés, a francia tankönyvek különböző módosítási rendszere érdemelnek különösebb említést. Nagyobb dolgozatait az iskolai élet

kérdéseinek komoly, tudományos és praktikus irányu fejtegetései jellemzik. Ajánljuk mindenkinek, aki a népiszkolával bármilyen viszonyban van.

Az anti iskola dologi kiadásai. Az anti reformatus iskola fenntartói már régebben kérelmet adtak be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben az iskola dologi kiadásainak fedezését kérték. A minisztertől tegnap érkezett le a kérelem azzal, hogy a törvény dologi kiadások fedezésére nem ismer alapot és így a kérelmet nem teljesíthette.

SPORT.

A NAC közgyűlése.

Élénk é d kiödéssel mellett tolyt le a Nagyvárad Athletikai Club évi rendes közgyűlése vasárnap délután 5 órakor a Bihari Vivó Club helyiségében.

A Club tágas vivóterme és pazarul berendezett helyiségei teljesen megteltek a nagyszámban megjelent klubtagokkal és érdeklődőkkel.

Dr Dénes Sándor elnök melegen üdvözli a megjelenteket és miután a Club elmúlt évéről megemlékezett és a jövő szép reményeit vázolta, a közgyűlést megnyitja.

Pásztor Bertalan főtitkár jelentésében a NAC-nak a múlt évi jelentés sikereiben gazdag eredményeiről számol be.

A Club athléta gárdája, noha még kezdő, mégis már néhány figyelemreméltó eredményt tud felmutatni és a legszebb jövőre enged remélni.

A football csapat szerepelt a lefolyt évben a legdicsőségesebben. Győzelmet-győzelemre halmozott az ősz folyamán. Eltekintve attól, hogy a középmagyarországi kerületi bajnokság őszi fordulóján a Miskolci Sport Egylet után a második helyre küzdötte föl magát, barátságos mérkőzésekben megverte a vidéknek, sőt a fővárosnak is több jőnevű csapatát.

Nagy háttára kötelezte sporttársadalmunkat Nagyvárad város törvényhatósága akkor, midőn a gyönyörűen megrendezett és kiépített modern Sport teret a sportszerető itjuságnak átengedte, hogy azon a modern sportszellemnek megfelelően ideálisan trainirozhasanak és versenyez-hessenek.

Gelberg Jenő pénztárosnak múlt évi zárszámát és a jövő évi költségvetését a közgyűlés elfogadta és úgy a tisztikar, mint a választmány részére a felmentvényt megadta.

Ezután az új tisztikar és választmány megválasztására került a sor, amelyen a Club jelölt bizottságának hivatalos listája a legteljesebb mértékben győzött.

Megválasztottak: Elnök: Dr Dénes Sándor. Alelnökök: Dr Jónás Emil, Stotter Aladár. Főtitkár: Pásztor Bertalan. Főjegyző: Ilj. Schmidt Béla. Pöspénztáros: Kovács Kálmán. Művezető: Lakatos Béla. Háznagy: Tibor Ernő. Titkárok: Friss József, Horváth Ferenc. Jegyzők: Dr Vass Izsó, Spitz József, Beck József. Pénztáros: Gelberg Jenő. Ellenőrök: Kertész Márton, Lebovits János. Szertáros: Kovács László.

Választmány: Ilj. Csanda Endre, Grünstein Béla, Hódossy Márton, Hirschfeld Hermann, Jancsó Béla, Karczag Dezső, Lévy Sándor, Löbl Dezső, Lusztig Armánd, Majzik Gábor, Muháros József, Rosenfeld Henrik, Szabó Andor, Sonnenfeld Andor, Sonnenfeld Gusztáv, Wesz Sándor.

Póttagok: Engel Kornél, Somogyi Akos, Radvánszky Ferenc, Vermes Adorján.

Az eredmény kihirdetése után dr Dénes Sándor elnök szép szavakban köszönte meg az egész tisztikar nevében a bizalmat és az ülést bezárta.

Közgyűlés után társas vacsora volt a Pannonián.

A NAC új választmánya folyó hó 8-án

csütörtökön est fél 9 órakor a Bihari Vivó Club helyiségében (Pannónia épület) tartja ülését.

Igazságszolgáltatás.

A gáborjáni bűnpör A gáborjáni bűnpör ügyében tovább folyik a tárgyalás Korn Lajos törvényszéki bíró elnöklése alatt. Az első nap kihallgatták az összes vádlottakat és így tegnap áttérhettek a tanúk kihallgatására. Mintegy hatvan tanu van beidéztve, akiknek egy részét a tegnapi tárgyaláson hallgatta ki a bíróság. Egyik tanu sem vallott a vádlottak ellen. Elmondják, hogy Dudásék veszekedő, perlekedő, összeférhetetlen természetű emberek voltak, akik nem voltak jó viszonyban a falu egyetlen lakójával sem. A délelőtti folyamán még kihallgatták az orvosszakértőket, akik elmondják, hogy az áldozatok milyen sérüléseket szenvedtek. Délután folytatták a tanúkihallgatásokat. I élet legteljesebb e hét végére várható.

TÁVIRATOK.

Bizalom Barkóczynak.

Sopron, febr. 6.

(Saj. tud.) Barkóczy Sándor áthelyezése után a soproni Mária kongregáció ülést tartott, melyen a tanfelügyelő elnökölt. Az ülésből kifolyólag a tanfelügyelő levelet intézett Barkóczyhoz, akit biztosít további bizalmáról és a kongregáció szeretetéről, valamint támogatásáról.

A tábornagyok tanácskoznak.

Bécs, febr. 6.

A tábornagi tanácskozást ma délelőtt a király elnöklésével Schönbrunnban folytatták.

Elitölt körjegyző.

Budapest, febr. 6.

(Saj. tud.) A Kuria ma foglalkozott Jeney József mezőteleki körjegyző ügyével, a körjegyző ugyanis az Erdődy-léle választás alkalmával karhatalommal tartotta távol a Bethlen-párti szavazókat. A Kuria a másodfoku bíróság határozatát helyben hagyta, illetve a körjegyző 1000 korona pénzbüntetését jogerőre emelte.

Török győzelem.

Konstantinápoly, febr. 6.

Enver beytől távirat jött, hogy az egyesült török és arab sereg Derna Benghazi közt három éjjeli támadást intézett az ellenség ellen. Ezekben a harcokban az olaszok súlyos vereséget szenvedtek, török részen 40 halott és 30 sebesült volt.

A bajor választások.

München, febr. 6.

A választások mind a 163 kerületben befejezték. Megválasztottak 37 centrumpartit, 35 liberálist, 30 szocialistát, 4 bajor parasztpártit és 7 tagját a mezőgazdák szövetségének.

Sztrájkoló előjáróság.

Oroszáza, febr. 6.

A békésmegyei Gáboros községben az egész előjáróság lemondott tisztségéről. A lemondás oka az, hogy az előjáróság tagjai nagyon csekély fizetést kaptak. A bíró évi fizetése mindössze 300 korona, az esküdteké pedig 180 korona. Az előjáróság tagjai közös kérvénnyel fordultak a képviselőtestülethez, amelyben a bíró száz korona, az esküdtek pedig 50—50 korona fizetésjavítást kértek. A képviselőtestület a kérelmet elutasította, mire az előjáróság sztrájkba lépett.

A kínai forradalom.

Peking, február 6.

Egy csapat forradarmár a falu mellett összeütközött a császári csapatokkal. A felkelők közül husz, a császáriak közül 80 elesett. A forradalmárok Kwang Tung és Kwang Si alkirályok seregeit is megverték, amelyekből a katonák egymásután megszöktek. A császáriaknak 190 embere elesett.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

50

IX. FEJEZET.

Hány aranyos tavaszi estét énekeltek már meg a lelkesült költők? Hány ezret és ezret élveztek már a a vidám, meghatott keblek? És mégis, ha ismét ily kedves óra száll alá a földre, oly üde bájban tűnik az fel előttünk, mintha hasonló szépséggel soha sem bírt volna. A természet tiszta, ártatlan örömei, melyeket mindenki élvezhet, örökre újak maradnak azon ember előtt, kinek ép szeme és egészséges érzéke van azok élvezésére. Ezen örömek eövelik a boldognak boldogságát és vigaszt nyújtanak a vigasztalhatlan szívnek; a szepény épen úgy élvezheti azokat, mint a gazdag, ki minden kincsét közt sem bír olyanul, mely a természet gazdagságát és szépségét fölülmulná.

Szebb órában, mint a jelen, nem közeledhetett volna Miksa atyjának laka, — a régi pompás Randten vára felé. A nap már annyira leáldozott, hogy nemcsak fön a fák sudarait, hanem lenn a fűszálakat is megaranyozta; de azért látható volt még egész, égő tányéra és oly bő, meleg világosság ömlött szét a földön, mint csak a déli órákban.

A fák még lombtalanok voltak, de vöröses színben nyúltak a nedvteljes ágak ég felé és szinte nem is merre az ember óhajtani, hogy lombosak legyenek, mert a levegő oly tiszta volt, oly gyöngéd, illatos színekben pompázott, hogy a barna faágak közötti a ragyogása a legnagyobb gyönyört nyújtotta. A vetések zöldeltek, a gyepek sarjadni inult; és a pac-írta, mely láthatlan magasságban úszott a légben, nem maga a fő ébredt természetnek örömhanga volt-e?

Mikor Miksa a fák között előtűnni látta a régi várat, az ablakok nyitva voltak; aranyos fényben ragyogtak az üvegtáblák és a lengő függönyökkel a szél játszott, mely langy fuvallommal járta át a parkot. A tornyok és erkélyek vöröses színre voltak tiszte és a kis folyón, mely ezüst karjával szeretőn ölelé körül a régi, ismerős falakat, vidáman uszkát egy sereg vízmadár.

— Lehetne-e atyám kegyetlen ily órában és ily környezetben? — kérde magától Miksa, midőn a vízhangzó kapun át az udvarra érkezett.

— Isten hozott, Miksa! — kiáltott a báró, ki már a lépcső aljánál, örömtől ragyogó arccal lépett fia elé. — Ejoye, fiúl ez már azian szép, hogy eljöttél. Látom, hogy atyádat a fényes W... ben sem felejtetted el. Alig várhattad be a farsang végét, hogy engem üdvözölhess.

— Ugy van, kedves bátyáml elutazásom előtt való napon volt az utolsó udvari táncestély.

— Szép volt-e, fiúl mi? Jól mulattál-e? Mindenesetre el kell mondanod a főváros szép hölgyeinek melyikével táncoltad a cotillont.

— Egyikkel sem, atyáml nem telik kedvem a táncban.

— Micsoda? Hiszen úgy beszélsz, mintha blasirt volnál. Nem akarom binni, hogy már meguntad a világot, fiam!

— Pedig az meglehet, atyáml. Azzal a világgal legalább, melyben, néhány év óta céltalanul élek, torkig tele vagyok.

A báró vizsgáló tekintettel nézett fiára és nagyon reszul esett neki azon meggyőződés, hogy komolyan beszélt; de azért csak annyit mondott:

— El vagy fáradva, Miksa! és sokat élvezted; a falusi élet nyugalma majd ismét rendbe hoz. Most menj szobádba és öltözzél át; én a vörös teremben foglak várni, hogy még egy kissé csevegessünk a vacsora előtt.

A bárót bizonyos üzleti dolog vette igénybe kis időre. Midőn a vörös terembe lépett, fiát már ott találta a nyitott ablakon kihajolva.

— Randten nagyon szép; és én szívesen itt maradnék örökre.

— És mi akadályoz ebben? — kérde mosolyogva a báró.

— Eddig a te óhajtasod akadályozott, atyáml!

— Eddig... az igaz; de majdnem azt hiszem most már eléggé körültekintettel a világban, hogy megszerezd magadnak a szükséges tapasztalatokat és emberismeretet, melyek nélkül oly könnyen egyoldalú les az ember falun. Ha szép feleséget hozasz a házhoz, akkor megengedem, hogy Randtenben, Hildenbachban, vagy a hol akarsz, falun lakhassál.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Gabona üzlet.****Borgida Béla és Társa jelentése**

Budapestben

A gabonaüzletésdén tegnap ismét igen szilárd volt az irányzat és pedig leginkább azért, mert néhány cég ismét nem fizetni készül, ennél fogva igen nagy kényszervételek voltak. Készárú 15 fillérrel magasabb.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11.99
Októberi buza — — — —	— —	11.13
Áprilisi rozs — — — —	— —	10.59
Áprilisi zab — — — —	— —	10.19
Májusi tengeri (1912)	— —	8.99

Budapesti értéktőzsde.**Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.**

Magyar hitelrészvény	— —	855.75
Osztrák hitelrészvény	— —	657.—
Jelzálogbank — — — —	— —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.75
Közuti vasut — — — —	— —	812.50
Városi vasut — — — —	— —	420.—
Osztrák államvasut részvény	— —	729.—
Salgótarjáni köszén	— —	701.50

A vén lovak érdekében. A földmivélségi miniszter ugyanis tegnap körrendeletet intézett minden törvényhatósághoz a vén lovak érdekében. A miniszter a rendeletben meg-

hagyja a törvényhatóságoknak, hogy szigorúan tilták meg a lakosságnak a vén lovak kizárását és hogy ezekkel az érdemeket szerzett páriákkal kiméletesen bánjanak. A rendelet áthágói szigorú büntetésben részesülnek.

Az országos vásárok szaporítása ellen egy község vásártartási jog iránti kérelme tárgyalása alkalmából a budapesti kamara ismét állást foglalt. A pestmegyei alispánnak adott véleményében a kamara kifejteti, hogy az országos vásárok, amelyben nemcsak a helybeli, hanem a máshonnan való iparosok és kereskedők is megjelenhetnek áruikkal, a mai közgazdasági viszonyok közt határozottan káros befolyásuk s azok szaporítása inkább a hajdani jelentőségüket elvesztett országos vásárok, amilyenek nagy száma ma vannak megszüntetendők volnának. Ennélfogva a kamara folyamodó községnek 4 új országos vásár tartására irányuló kérelmét elutasítandónak véleményezte.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvény kibocsájtása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsájtású részvények 250 koronában bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alapítókéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsájtandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatásuk és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváros és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerűen száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek*

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleg nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XLI-K CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1912. február 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

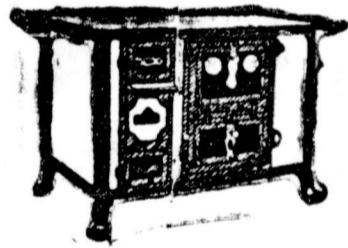
A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. hertől minden nagysághoz.

Főszerelő telefonja 55. sz.

